

Starkov, S. "Prokhodimost magazina: kak izmerit trafik torgovoy tochki samostoyatelno" [Permeability store: how to measure the traffic on their own outlet]. <http://www.gd.ru/articles/3622-prohodimost-magazina>

Trushina, N. "Shakh i Mat dlia bankomata" [Checkmate ATM]. <http://bankir.ru/publikacii/s/shakh-i-mat-dlya-bankomata-10002169/>

Vishcheva, O. S., and Tinyakova, V. I. "Ekonometricheskiy podkhod k otsenke effektivnosti raboty bankomatnykh setey" [The econometric approach to assessing the efficiency of ATM net-

works]. *Sovremennaya ekonomika: problemy i resheniya*, no. 9 (21) (2011): 110-118.

Yau, N. *Iskusstvo vizualizatsii v biznese: kak predstavit slozhnuiu informatsiyu prostymi obrazami* [Art visualization in business: how to present complex information in a simple manner]. Moscow: Mann, 2013.

"Zahalni pokaznyky rozvytku rynku platizhnykh kartok v Ukraini" [Common indicators of payment card market in Ukraine]. Oftsiiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho banku Ukrainy. http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219

УДК 336.76

МІСЦЕ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У СИСТЕМІ АЛОКАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ЕКОНОМІЦІ

© 2015 СИРОТЮК Ю. В.

УДК 336.76

Сиротюк Ю. В. Місце фінансових посередників у системі алокації фінансових ресурсів в економіці

У статті проведено оцінку ролі фінансового посередництва в системі алокації фінансових ресурсів в економіці через установаження основних взаємозв'язків та визначення особливостей взаємодії їх з іншими учасниками фінансового ринку в процесі перерозподілу фінансових ресурсів. Визначено, що фінансові посередники мають здатність здійснювати коригуючий вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці за рахунок зміни напрямів фінансових потоків. Цей вплив може носити як позитивний, так і негативний характер – залежно від обраного напрямку руху коштів, термінів їх залучення та перерозподілу, підбраного інструментарію для переміщення ресурсів тощо. Проведене дослідження особливостей залучення ресурсів та їх розподілу між фінансовими посередниками та іншими суб'єктами алокації дозволило оцінити сучасний стан і масштаби можливого впливу фінансових посередників на розвиток економіки. З'ясовано, що сучасна діяльність фінансових посередників орієнтується переважно на короткотермінове отримання прибутку та не бере достатньо ефективної участі в алокації фінансових ресурсів в економіці, оскільки переважно діє в рамках фінансового сектора. Перспективним напрямом для зростання позитивної ролі фінансових посередників у контексті алокації фінансових ресурсів є відхід від фінансіалізації економіки та переорієнтація на тісну співпрацю з різними секторами реальної економіки.

Ключові слова: фінансові посередники, алокація, банки, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, інститути спільного інвестування, факторинг, фінансовий лізинг.

Рис.: 2. **Табл.:** 5. **Бібл.:** 13.

Сиротюк Юлія Вікторівна – старший викладач кафедри фінансових ринків, Національний університет державної податкової служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08200, Україна)

E-mail: JV_Syrotyuk@mail.ru

УДК 336.76

Сиротюк Ю. В. Место финансовых посредников в системе аллокации финансовых ресурсов в экономике

В статье проведена оценка роли финансового посредничества в системе аллокации финансовых ресурсов в экономике посредством установления основных взаимосвязей и определения особенностей взаимодействия их с другими участниками финансового рынка в процессе перераспределения финансовых ресурсов. Определено, что финансовые посредники имеют способность осуществлять корректирующее влияние на аллокацию финансовых ресурсов в экономике за счет изменения направления финансовых потоков. Это влияние может носить как позитивный, так и негативный характер – в зависимости от выбранного направления движения денежных средств, сроков их привлечения и перераспределения, подобранного инструментария для перемещения ресурсов и т. д. Проведенное исследование особенностей привлечения ресурсов и их распределения между финансовыми посредниками и другими субъектами аллокации позволило оценить современное состояние и масштабы возможного влияния финансовых посредников на развитие экономики. Выяснено, что современная деятельность финансовых посредников ориентирована преимущественно на получение прибыли в краткосрочном периоде и не принимает достаточно эффективного участия в аллокации финансовых ресурсов в экономике, поскольку действует в основном в рамках финансового сектора. Перспективным направлением для увеличения позитивной роли финансовых посредников в контексте аллокации финансовых ресурсов является отход от финансиализации экономики и переориентация на тесное сотрудничество с разными секторами реальной экономики.

Ключевые слова: финансовые посредники, аллокация, банки, страховые компании, негосударственные пенсионные фонды, институты совместного инвестирования, факторинг, финансовый лизинг.

Рис.: 2. **Табл.:** 5. **Библ.:** 13.

Сиротюк Юлия Викторовна – старший преподаватель кафедры финансовых рынков, Национальный университет государственной налоговой службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08200, Украина)

E-mail: JV_Syrotyuk@mail.ru

UDC 336.76

Syrotyuk Yu. V. Place of Financial Intermediaries in the System for Allocating Financial Resources in the Economy

The article evaluates the role of financial intermediation in the system for allocating financial resources in the economy through the establishment of basic relationships and determining the characteristics of their interaction with other participants of financial market in the process of redistribution of financial resources. It is determined that financial intermediaries have the ability to cause corrective influence on the allocation of financial resources in the economy at the expense of changing the direction of financial flows. This influence can be both positive and negative – depending on the direction of flows of funds, terms of their involvement and redistribution, selected tools for moving resources, etc. A study on the characteristics of resources and their allocation among financial intermediaries and other allocation subjects helped to assess the current status and the extent of impact of financial intermediaries in the development of the economy. It has been found that contemporary financial intermediation activity are focused mainly on profit in the short term and does not take enough effective participation in the allocation of financial resources in the economy, operating mainly within the limits of financial sector. A promising direction for increase of the positive role of financial intermediaries in the context of allocating financial resources will be a departure from the financialization of the economy and shifting towards close cooperation with different sectors of the real economy.

Key words: financial intermediaries, allocation, banks, insurance companies, non-governmental pension funds, co-investment institutions, factoring, financial leasing.

Pic.: 2. **Tabl.:** 5. **Bibl.:** 13.

Syrotyuk Yulia V. – Senior Lecturer of the Department of Financial Markets, National University of State Tax Service of Ukraine (vul. Universytetska, 31, Irpin, Kyiv region, 08200, Ukraine)

E-mail: JV_Syrotyuk@mail.ru

Розвиток вітчизняної економіки на сучасному етапі нерозривно пов'язаний з існуванням проблеми дефіцитності фінансових ресурсів та безмежності потреб економічних агентів, що спонукає останніх до пошуку альтернативних способів задоволення цих потреб. Особливої актуальності набуває пошук шляхів вирішення даної проблеми в період, коли економіка країни функціонує в умовах економічної нестабільності та потребує ефективної алокації наявних фінансових ресурсів та пошуку альтернативних джерел їх поповнення, що на даному етапі характерно для України. До установ, які мають здатність брати участь в алокації фінансових ресурсів у перспективні галузі та сектори економіки, максимально задовольняти потреби всіх економічних агентів та, як наслідок, сприяти збалансуванню розвитку економіки країни, належать фінансові посередники. Проте сучасна практика функціонування фінансових посередників показує, що більшість з них не виконує тих функцій, які обумовлені їх природою, а отже, не досягає відповідного ефекту для економіки.

Різні аспекти діяльності фінансових посередників та їх місце в економіці досліджували у своїх працях відомі вітчизняні та зарубіжні науковці, серед яких А. Даниленко [12], В. Зимовець [2; 3], В. Корнеєв [4], К. Макконел [5], Ф. Мишкін [6], І. Школьник [13] та ін. Однак необхідно підкреслити, що різноманіття підходів до розуміння сутності фінансових посередників та їх ролі в економіці викликає ще більшу необхідність детального опрацювання цього напрямку дослідження, особливо в аспекті участі фінансових посередників в алокації фінансових ресурсів в економіці. Таким чином, аналіз діяльності фінансових посередників як ланки, що відіграє основну роль в алокації фінансових ресурсів в економіці України, потребує подальших системних досліджень.

Метою статті є оцінка ролі фінансового посередництва в системі алокації фінансових ресурсів в економіці на основі встановлення основних взаємозв'язків та визначення особливостей взаємодії їх з іншими учасниками фінансового ринку в процесі перерозподілу фінансових ресурсів.

З інституційної точки зору алокація фінансових ресурсів між різними сферами економіки відбувається внаслідок їх переміщення між конкретними суб'єктами, які є учасниками економічних відносин та виконують низку відповідних функцій. Внаслідок їх взаємодії фінансові ресурси переміщуються з фінансового сектора та окремих його складових у нефінансовий, і навпаки, з однієї галузі реальної економіки в іншу тощо. Таким чином, існує велика кількість учасників алокації фінансових ресурсів в економіці, які продукують, споживають та опосередковують розподіл фінансових ресурсів. Серед усього різноманіття суб'єктів, які беруть участь в алокації фінансових ресурсів, особливе місце належить фінансовим посередникам. Загальновідомо, що в сучасній економіці фінансові посередники покликані виконувати низку важливих функцій, головною з яких є алокаційна. Суть даної функції полягає в забезпеченні ефективного розподілу фінансових ресурсів між різними економічними агентами, секторами, галузями економіки тощо. Реалізація алокаційної функції відбувається за рахунок

того, що фінансові посередники мають здатність залучати обсяги фінансових ресурсів від економічних агентів та, використовуючи механізми фінансового ринку, розподіляти їх між різними сферами економіки. Зокрема, це відбувається за рахунок таких інструментів, як: кредитування, інвестування, надання лізингових і факторингових послуг тощо.

Проте, варто зауважити, що вплив діяльності фінансових посередників може носити як позитивний, так і негативний характер, залежно від того, які цілі дані установи ставлять перед собою: отримання швидкого спекулятивного прибутку чи орієнтація на перспективу довгострокового розвитку. Дослідження основних фінансових потоків між посередниками та іншими суб'єктами алокації дозволить оцінити сучасний стан і масштаби можливого впливу фінансових посередників на розвиток економіки. Проаналізуємо детальніше особливості опосередкованої алокації фінансових ресурсів через фінансових посередників.

Загальновідомо, що вітчизняна фінансова система має банкоцентричний характер, а, відповідно, найбільшими за обсягами активів серед фінансових посередників є банки, тому саме ці установи здійснюють найбільш значний вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці. Банки в процесі своєї діяльності взаємодіють практично з усіма учасниками економічних процесів. Залучають ресурси банківські установи переважно за рахунок укладення депозитних договорів з населенням, від юридичних осіб залучення ресурсів відбувається не так часто. Щодо безпосереднього розміщення ресурсів, то банки розміщують ресурси в економіку переважно шляхом надання кредитних ресурсів. Інституційна структура найбільш важливого фінансового потоку від банківських установ, а саме – кредитного, наведена на *рис. 1* відповідно до Класифікації інституційних секторів економіки України (KICE).

Як видно з *рис. 1*, понад 70% кредитних ресурсів надходить до нефінансових корпорацій. До цієї категорії належать різні підприємства – як ті, що займаються виробництвом певної продукції та створюють додану вартість, так і підприємства сфери обігу, які перерозподіляють додану вартість. Аналіз структури найбільшого сегмента, в який надходять кредитні ресурси, наведений на *рис. 2*, дозволить визначити ефективність розподілу фінансових ресурсів через даний інструмент фінансового ринку.

Як видно з наведених даних, найбільший обсяг кредитних ресурсів спрямовується в сектор роздрібної та оптової торгівлі (у 2014 р. – 269 797 млн грн). На другому місці переробна галузь: на кінець 2014 р. її частка становила 183 916 млн грн.

У структурі прострочених кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, переважали кредити, отримані представниками оптової та роздрібної торгівлі, – 38,4%, переробної промисловості – 23,2% і будівництва – 11,93%. Таким чином, ті галузі, які найбільше кредитуються, займають найбільшу частку проблемних кредитів, що свідчить про невважену кредитну політику банківських установ. Та, незважаючи на значний обсяг залучених фінансових ресурсів, у порівнянні з іншими

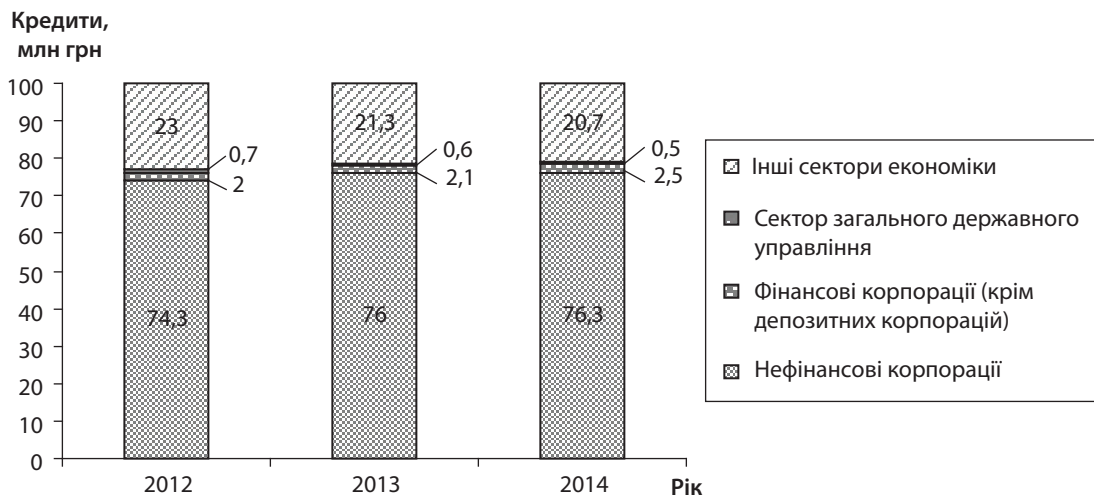

Рис. 1. Кредити, надані резидентам (крім депозитних корпорацій), млн грн

Джерело: складено автором за даними [8].

Рис. 2. Кредити, надані нефінансовим корпораціям, за видами економічної діяльності, видами валют і строками погашення станом на кінець 2014 р.

Джерело: побудовано автором за даними [8].

фінансовими посередниками, вони неефективно їх використовують.

Щодо інших фінансових посередників, то тут практично неможливо оцінити галузеву структуру їх ресурсів, а лише за категоріями фінансових активів. Більшість з них просто перетікають у межах фінансового сектора.

Особливістю небанківських фінансових посередників є те, що вони вкладають залучені кошти в різноманітні інструменти фінансового ринку задля отримання прибутку та збереження вартості ресурсів не нижче ринкової, що забезпечує їх безпосередню участь у процесах алокації фінансових ресурсів в економіці. Відповідно, на здатність фінансових посередників брати участь в алокації фінансових ресурсів в економіці на користь окремих галузей та секторів, крім достатнього обсягу активів, впливає наявність на фінансовому ринку захищених та інвестиційно привабливих фінансових інструментів.

З метою визначення основних особливостей інвестиційної діяльності вітчизняних небанківських фінансових посередників докладніше проаналізуємо їх інвестиційну політику. Зокрема проаналізуємо особливості інвестиційної політики таких фінансових посередників, як інститути спільного інвестування, страхові компанії та недержавні пенсійні фонди. Не станемо акцентувати увагу на кредитних спілках, оскільки вони, як і банківські установи, спрямовують кошти на кредитний ринок, причому в основному на фінансування споживчих потреб фізичних осіб (споживчий вектор кредитування є характерним також і для сучасних банківських установ), таким чином, не маючи прямої можливості фінансувати реальний сектор економіки.

Стосовно страхових компаній, недержавних пенсійних фондів та інститутів спільного інвестування, то

при виборі фінансових інструментів для інвестування всі ці фінансові посередники мають різні цілі. Так, недержавні пенсійні фонди і страхові компанії передусім керуються критерієм надійності, а потім вже прибутковості вкладень. Адаже їх основне завдання – не отримання додаткового прибутку на вкладені кошти, а захист вкладених заощаджень. Тому з метою захисту вкладень держава встановлює ряд обмежень, а саме: тип цінних паперів, в які дозволено вкладати кошти, встановлення ліміту на придбання певного обсягу цінних паперів одного емітента, встановлення максимального рівня придбання різних видів активів і т. д.

У табл. 1 відображено структуру активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

Як видно з табл. 1, найбільшу частку протягом дослідженого періоду у структурі консолідованого портфеля займали акції та банківські вклади. Причому частка вкладів протягом останніх двох років залишалася стабільною та коливалася в рамках 22–25%, тоді як акцій – скорочувалися. Теоретично вкладення в акції може означати інвестиції в реальний сектор, проте в умовах української практики це не завжди є так, оскільки вони також можуть носити спекулятивний характер, що досить складно відстежити. Щодо банківських депозитів, то складається така ситуація, що страхові компанії, будучи фінансовими установами, фінансують інші фінансові установи – банки. Тобто ресурси не виходять за межі фінансового сектора. Таким чином, страхові компанії, інвестуючи свої ресурси, практично не використовують такого інструментарію, який би дозволяв спрямовувати ресурси в реальний сектор економіки, а ті інструменти, що таке дозволяють робити, наразі працюють неефективно.

Таблиця 1

Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), %

Активи	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Грошові кошти на поточних рахунках і готівка в касі та готівка в касі	4	6	7
Банківські вклади (депозити)	18	25	22
Банківські метали	0	0	0
Нерухоме майно	4	5	5
акції	61	47	44
облігації	3	2	2
іпотечні сертифікати	0	1	1
цінні папери, що емітуються державою	5	6	8
Права вимоги до перестраховиків	4	8	10
Інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними КМУ	0	0	0
Кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з НБУ	0	0	0
Довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному КМУ	0	0	0
Усього	100	100	100

Джерело: складено автором за даними [7].

Схожий механізм та принципи інвестування мають вітчизняні недержавні пенсійні фонди. Основні напрями їх інвестиційної діяльності наведено в *табл. 2*.

Як видно з *табл. 2*, найбільшу частку у структурі займають кошти на депозитних рахунках та облігації українських емітентів. Якщо дія першого інструменту зрозуміла, то другий передбачає фінансування реально-го сектора.

Інститути спільного інвестування мають за мету отримання прибутку, тому вони можуть обирати більш ризикові фінансові інструменти з вищою нормою прибутковості. Щодо діяльності інститутів спільного інвестування, то основна проблема їх діяльності полягає в тому, що їх використовують у схемах мінімізації податків, а не реальних інвестицій (*табл. 3*).

Як видно з *табл. 3*, то найбільша частка ресурсів надходить на ринок акцій, векселів та облігацій, тобто на ринок цінних паперів.

Щодо фінансових компаній, то на даному етапі ці структури на належному рівні не виконують функцію каналів переміщення фінансових ресурсів в економіку. Так, статистичні дані вказують на те, що до 2011 р. включно основним видом операцій залишався обмін валют, тоді як такі важливі напрямки для поповнення інвестицій в основний капітал, як фінансовий лізинг, факторинг займали досить незначну частку. Частка послуг з обміну валют, які переважно носять спекулятивний характер, поступово скорочується. Так, у 2007 р. вона становила приблизно 80%, у 2011 р. показник зменшився до 50%, а у 2012 р. не перевищив 20%. Надання лізингових послуг фінансовими компаніями протягом цих років має негативну динаміку, їх частка протягом досліджуваного періоду навіть не сягнула 0,5%. Тоді як обсяг факторингових послуг з кожним роком зростає – з 4,4% у 2007 р. до 31% у 2012 р. Проте в абсолютному вимірі обсяги факторингових послуг для економіки залишаються незначними [10].

Таблиця 2

Напрями інвестування активів недержавних пенсійних фондів за 2012–2014 рр., %

Напрямок інвестування	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Кошти на депозитних рахунках	35	36	39
Облігації українських емітентів	31	31	28
Банківські метали	1	1	1
Цінні папери дохід за якими гарантовано Радою Міністрів АРК, місцевими радами	0	1	0
Акції українських емітентів	16	13	11
Інші незаборонені активи	1	1	1
Цінні папери, дохід за якими гарантовано КМУ	12	12	15
Об'єкти нерухомості	3	3	3
Іпотечні цінні папери	0	0	0
Кошти на поточних рахунках	1	1	1
Дебіторська заборгованість	1	2	3
Усього	100	100	100

Джерело: складено автором за даними [9].

Таблиця 3

Напрями інвестування активів інститутів спільного інвестування за 2012–2014 рр., %

Напрямок інвестування	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Акції	41,5	42,9	58,2
Векселі	36,4	34,5	26,9
Облігації підприємств	21,2	21,2	14,2
Заставні цінні папери	0,3	0,2	0,0
Казначейські зобов'язання	0,0	0,0	0,0
Ощадні сертифікати	0,0	0,7	0,0
Облігації державні внутрішні	0,5	0,3	0,6
Облігації місцевих позик	0,0	0,0	0,0
Іпотечні облігації	0,0	0,0	0,0
Інші	0,0	0,0	0,0
Деривативи	0,0	0,2	0,1
Усього	100	100	100

Джерело: складено автором за даними [1].

У сучасних складних умовах функціонування економіки, коли основний капітал має значний рівень зношеності, а обсяг оборотного капіталу недостатній для ефективного функціонування вітчизняних підприємств, потрібні значні фінансові ресурси для подальшого якісного розвитку економіки України. На даному етапі єдиною можливою перспективою внутрішнього залучення ресурсів для вирішення даних проблем є сектор фінансового посередництва. Ефективна реалізація такого внутрішнього фінансового потенціалу сприятиме зростанню фінансової незалежності України. Серед широкого спектра фінансових посередників для вирішення озвучених проблемних питань, що стосуються основного та оборотного капіталу, особливе місце займають факторингові та лізингові компанії. Через відповідні механізми фінансового ринку вони здатні сприяти швидшому оновленню основних фондів, вивільненню оборотних ресурсів за рахунок зменшення в їх структурі дебіторської заборгованості, а головне те, що вони можуть акумулювати та направляти потрібні фінансові ресурси в ті сфери економіки, де в них є потреба.

Необхідним елементом для розвитку економіки України є збільшення частки ефективного оборотного капіталу вітчизняних підприємств. Інститутами, які здатні прямо впливати на зменшення дебіторської заборгованості в структурі оборотного капіталу країни, є факторингові компанії.

Обсяг договорів факторингу в розрізі галузей економіки є показником, який визначає зв'язки між ринком факторингових послуг та економікою країни. Він вказує на основні напрямки інвестування коштів.

Збільшення продемонстрували укладені договори факторингу за такими галузями, як: будівництво – на 26,3% (на 14,5 млн грн), сфера послуг – у 8,8 раза (на 1 349,2 млн грн) і харчова промисловість – на 15,7% (на 18,1 млн грн). Водночас, зменшення продемонстрували договори факторингу в сільському господарстві – на 92,6% (на 16,2 млн грн).

Для прикладу, у Великобританії факторинг не обслуговують виробничі компанії, компанії сфери послуг та оптово-роздрібною торгівлі. В Італії факторинг широко використовується у сфері комерційних, транспортних і телекомунікаційних послуг. У Данії найбільший попит на послуги факторингу спостерігається з боку текстильної промисловості, у Греції – харчової промисловості, тоді як в Австрії – електроенергетичної, переробної та хімічної галузей [11].

Незважаючи на те, що відбувається поступове зростання основних показників ринку факторингових послуг, проте в порівнянні із зарубіжним досвідом цей сектор залишається досить незначним.

Розвиток реального сектора економіки потребує значних фінансових вливань, особливо в частині оновлення основних фондів. Підтвердженням цього є значний рівень зношеності основних фондів, який в окремих галузях сягає понад 90%, зокрема це стосується транспортної галузі. Такі негативні тенденції мають безпосереднє відношення до незадовільного обсягу залучення інвестицій в основний капітал. Альтернативним шляхом розв'язання даної ситуації є зростання обсягів договорів фінансового лізингу.

Як видно з табл. 5, у галузевій структурі фінансового лізингу найбільша частка належить транспортній галузі та сільському господарству, що пов'язано зі специфікою функціонування даних галузей. Зокрема, висока вартість сільськогосподарської техніки та інших транспортних засобів призводить до неможливості їх придбання багатьма українськими підприємствами. Фінансовий лізинг надає можливість вітчизняним компаніям орендувати з перспективою подальшого викупу необхідну техніку, і, відповідно, розвиватися. Обсяги фінансування цих галузей за рахунок фінансового лізингу в динаміці продовжують зростати. Так, обсяг договорів фінансового лізингу в сільському господарстві зріс приблизно на 42% за останні три роки, що є позитивно,

Таблиця 4

Розподіл договорів факторингу за галузями економіки протягом 2012–2014 рр.

Назва галузі	2012 р.		2013 р.		2014 р.	
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
Будівництво	5,8	0,0	55,1	0,5	69,6	0,3
Добувна промисловість	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Легка промисловість	11,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Машинобудування	253,0	2,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Металургія	26,8	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Сільське господарство	0,0	0,0	17,5	0,2	1,3	0,0
Сфера послуг	1479,3	12,7	152,6	1,5	1501,8	6,4
Транспорт	0,0	0,0	1,7	0,0	3,0	0,0
Харчова промисловість	295,8	2,5	115,1	1,1	133,2	0,6
Хімічна промисловість	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
Інші	9596,6	82,2	9695,1	96,6	21817,0	92,7
Усього	11668,4	100,0	10039,5	100,0	23526,0	100,0

Джерело: складено автором за даними [11].

Обсяг договорів фінансового лізингу за галузями

Назва галузі	2012 р.		2013 р.		2014 р.	
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
Будівництво	2077,9	5,0	1869,0	2,8	1975,6	3,4
Добувна промисловість	1051,8	2,5	1520,6	2,3	992,3	1,7
Легка промисловість	70,3	0,2	134,1	0,2	129,3	0,2
Машинобудування	210,7	0,5	219,9	0,3	273,4	0,5
Металургія	132,4	0,3	43,6	0,1	220,0	0,4
Сільське господарство	7905,5	19,0	9416,3	14,0	11233,1	19,2
Сфера послуг	2000,9	4,8	1350,2	2,0	1194,6	2,0
Транспорт	24128,4	58,1	48158,6	71,7	36642,1	62,6
Харчова промисловість	430,0	1,0	517,3	0,8	906,6	1,5
Хімічна промисловість	83,8	0,2	70,7	0,1	72,1	0,1
Інші	3453,2	8,3	3827,5	5,7	4933,5	8,4
Усього	41544,9	100,0	67127,8	100,0	58572,6	100,0

Джерело: складено автором за даними [10].

оскільки саме вітчизняне сільське господарство викликає інтерес багатьох інвесторів. Зростання популярності фінансового лізингу пов'язане з можливістю оптимізації податкових платежів підприємства та відсутністю потреби у вилученні значних сум коштів з обігу.

У контексті алокації фінансових ресурсів в економіці важливість розвитку фінансового лізингу полягає в тому, що він, як правило, залучає в окремі галузі економіки такий дефіцитний фінансовий ресурс, як довгострокові кошти, що сприяє їх подальшому розвитку.

ВИСНОВКИ

Оцінка взаємозв'язків та особливостей взаємодії фінансових посередників, як основних носіїв алокаційної функції в економіці, з іншими учасниками фінансового ринку показала, що фінансові посередники в даному контексті відіграють провідну роль, тому що мають здатність здійснювати коригуючий вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці. Визначено, що фінансові посередники у своєму арсеналі мають відповідний інструментарій, який дозволяє їм реалізовувати дану функцію. Так, залучення коштів фінансовими посередниками відбувається через такі інструменти, як депозити, отримання пенсійних і страхових внесків, інвестиційний дохід від інвестування залучених коштів і т. д. А перерозподіл їх до реципієнтів через такі механізми, як: кредитування, інвестування, здійснення пенсійних та страхових виплат тощо.

Встановлено, що вплив діяльності фінансових посередників може носити різноплановий характер – як позитивний, так і негативний. На сучасному етапі розвитку аналіз діяльності фінансових посередників показав, що внаслідок існування нерозвиненого фондового ринку та за відсутності дієвих та прибуткових інструментів, які мають практичну здатність переміщувати ресурси в реальний сектор економіки, продовжує зростати розрив між фінансовим сектором в особі фінансових

посередників та реальним сектором економіки, що робить алокацію ресурсів в економіці неефективною. Крім того, сучасні фінансові посередники через нестабільну економічну та політичну ситуацію в країні віддають перевагу швидким спекулятивним грошам над «довгими» та ефективними для економіки.

Таким чином, стає зрозуміло, що зростання позитивної ролі фінансових посередників у контексті алокації фінансових ресурсів в економіці буде можливим лише за умови відходу від орієнтації на побудову фінансової економіки в частині налагодження зв'язків між фінансовими посередниками та іншими секторами реальної економіки, розробки та впровадження такого інструментарію, який би дозволив максимально уникати дисбалансів у процесах переміщення ресурсів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітичний огляд ринку управління активами в Україні // Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart.html
2. Зимовець В. В. Фінансове посередництво : навч. посіб. / В. В. Зимовець, С. П. Зубик. – К. : КНЕУ, 2004. – 288 с.
3. Зимовець В. В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток : монографія / В. В. Зимовець. – К. : Інститут економіки НАН України, 2003. – 314 с.
4. Корнеєв В. В. Фінансові посередники як інститути розвитку : монографія / В. В. Корнеєв. – К. : Основа, 2007. – 192 с.
5. Макконел К. Р. Економікс : Принципи, проблеми и политика. Т. 1 / К. Р. Макконел, С. Л. Брю ; [пер. с англ. под. ред. А. А. Пороховського]. – М. : Республика, 1995. – 400 с.
6. Мишкин Ф. С. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков / Ф. С. Мишкин. – М. : ООО «ИД «Вильямс», 2006. – 880 с.
7. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nfp.gov.ua/files/sector/sk_%202014.pdf

8. Основні показники діяльності банків України // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807

9. Інформація про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-npz.html>

10. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2014 рік // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/files/sector/FK%202014.pdf>

11. Факторинг аналитика, інтерв'ю. Обзор мирового рынка факторинга [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.factorings.ru

12. Фінансовий механізм забезпечення розвитку реального сектора України : наук.-аналіт. доп. / [Даниленко А. І. та ін.]; за ред. А. І. Даниленка. – Київ : Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2014. – 91 с.

13. Школьник І. О. Взаємодія інститутів фінансового посередництва з реальним сектором економіки / І. О. Школьник, А. Ю. Семенов // Фінанси України.– 2011.– № 1. – С. 84–94.

Науковий керівник – Паєнтко Т. В., доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансових ринків Національного університету державної податкової служби України (м. Ірпінь)

REFERENCES

“Analytichnyi ohliad rynku upravlinnia aktyvamy v Ukraini” [Analytical review of the asset management market in Ukraine]. Ofitsiyni sait Ukrainskoi asotsiatsii investytsiinoho biznesu. http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart.html

Danylenko, A. I. et al. *Finansovyi mekhanizm zabezpechennia rozvytku realnoho sektora Ukrainy* [Financial mechanism ensuring the development of the real sector of Ukraine]. Kyiv: Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia NAN Ukrainy, 2014.

“Faktoring analitika, intervyyu. Obzor mirovogo rynku faktoringa” [Factoring analyst interview. World market for factoring]. www.factorings.ru

“Informatsiia pro stan i rozvytok nederzhavnoho pensiinoho zabezpechennia Ukrainy” [Information on the state and development of private pension Ukraine]. Ofitsiyni sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuivannia u sferi rynkiv finansovykh posluh <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-npz.html>

Kornieiev, V. V. *Finansovi poserednyky yak instytuty rozvytku* [Financial intermediaries as development institutions]. Kyiv: Osnova, 2007.

Mishkin, F. S. *Ekonomicheskaya teoriya deneg, bankovskogo dela i finansovykh rynkov* [Economic theory of money, banking and financial markets]. Moscow: Viliams, 2006.

Makkonel, K. R., and Bryu, S. L. *Ekonomiks : Printsipy, problemy i politika* [Economics: Principles, Problems and Policies]. Moscow: Respublika, 1995.

“Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy” [Main indicators of banks in Ukraine]. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807

“Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2014 rik” [Results of insurance companies for 2014]. Ofitsiyni sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuivannia u sferi rynkiv finansovykh posluh. http://nfp.gov.ua/files/sector/sk_%202014.pdf

“Pidsumky diialnosti finansovykh kompanii, lombardiv ta yurydychnykh osib (lizynhodavtsiv) za 2014 rik” [Results of financial companies, pawnshops and entities (lessors) by 2014]. Ofitsiyni sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuivannia u sferi rynkiv finansovykh posluh. <http://nfp.gov.ua/files/sector/FK%202014.pdf>

Shkolnyk, I. O., and Semenoh, A. Yu. “Vzaiemodiia instytutiv finansovoho poserednytstva z realnym sektorom ekonomiky” [Interaction of institutes of financial intermediation to real sector of economy]. *Finansy Ukrainy*, no. 1 (2011): 84–94.

Zymovets, V. V., and Zubyk, S. P. *Finansove poserednytstvo* [Financial intermediation]. Kyiv: KNEU, 2004.

Zymovets, V. V. *Akumuliatsiia finansovykh resursiv ta ekonomichnyi rozvytok* [The accumulation of financial resources and economic development]. Kyiv: Instytut ekonomiky NAN Ukrainy, 2003.